

PM 2012:29 RI (Dnr 001-2490/2011)

Stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet (SOU 2011:78)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid 12 mars 2012

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen "Stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet" (SOU 2011:78) hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Den 22 juni 2011 fastställde regeringen direktiv för en utredning om stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet.

Syftet var att utarbeta förslag som kan ligga till grund för beslut av regering och riksdag avseende beredskap för och hantering av allvarliga avbrott och störningar i det centrala betalningssystemet. Förslaget ska avse grundläggande säkerhetsnivåer och nationellt samordningsansvar för såväl förebyggande krisberedskapsåtgärder som åtgärder vid akut kris inom det centrala betalningssystemet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser i stort att utredarens förslag stärker den finansiella sektorn och samhällets förmåga att klara av en kris i det centrala betalningssystemet.

Mina synpunkter

En kris i det centrala betalningssystemet skulle leda till negativa och långtgående konsekvenser både nationellt och lokalt – och då i synnerhet för Stockholm, som är navet i Sveriges finansiella sfär. Jag välkomnar därför utredningens förslag om en stärkt beredskap för en sådan situation.

Att Riksbanken tilldelas det nationella samordningsansvaret är bra, men detta bör förtydligas så det inte tolkas som om Riksbanken även har ett ledningsansvar i en kris. Jag instämmer i stadsledningskontorets förslag om att ålägga respektive part i det centrala betalningssystemet att göra en årlig risk- och sårbarhetsanalys för sin del i systemet, så vi får en mer grundlig och heltäckande risk- och sårbarhetsanalys.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet” (SOU 2011:78) hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Stockholm den 15 februari 2012

STEN NORDIN

Bilaga

Sammanfattning av utredningen Stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet, SOU 2011:78

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Utredaren har i Stärkt krisberedskap i det centrala betalningssystemet (SOU 2011:78) definierat det centrala betalningssystemet som den funktion i det nationella betalningssystemet som har en sådan betydelse att ett bortfall, direkt eller över tid, skulle innebära en risk eller fara för samhällets funktionalitet eller samhällets grundläggande värden.

Viktiga system är:

- RIX-systemet för stora betalningar, som är den centrala knutpunkten i det svenska betalningssystemet.
- Bankgirocentralens betalningssystem för massbetalningar.
- Euroclear Sweden VPC-system där transaktioner för aktie- och räntemarknaden clearas och avvecklas.
- Nasdaq OMX Derivatives Markets, som är en central motpart för standardiserade derivatkontrakt.

Viktiga aktörer utöver de som har de viktiga systemen är Riksgäldskontoret och de fyra storbankerna Nordea, Swedbank, Svenska Handelsbanken och SEB.

De viktiga aktörerna och systemen är föränderliga och utredningen föreslår därför att Riksbanken ska ha till uppgift att definiera över tid vilka som ingår i det centrala betalningssystemet.

Riksbanken föreslås även tilldelas det nationella samordningsansvaret för krisberedskap i det centrala betalningssystemet. Samordningsansvaret innefattar inte ett övertagande av ansvar från en annan aktör i det centrala betalningssystemet för det fall en kris uppstår.

Uppgifter som utredaren föreslår ska ligga på det nationella samordningsansvaret.

- Utforma föreskrifter avseende grundläggande säkerhetskrav på det centrala betalningssystemet vid en kris.
- Ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för det centrala betalningssystemet i enlighet med de anvisningar för risk- och sårbarhetsanalyser som gäller inom krisberedskapen.
- Leda och samordna beredskapsplaneringen inom det centrala betalningssystemet med inriktning mot de krissituationer som identifieras i risk- och sårbarhetsanalysen.
- Utbilda och öva personal inom det centrala betalningssystemet för de krisberedskapsuppgifter som behöver utföras.
- Verka för att en effektiv privat-offentlig samverkan sker mellan det centrala betalningssystemets aktörer.
- Lämna information om beredskapsläget vad gäller det centrala betalningssystemet efter förfrågan från Regeringskansliet eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Finansinspektionen ska fortsatt ha krisberedskapsansvaret för den finansiella sektorn och fortsatt ha tillsynsansvar över privata aktörer i det centrala betalningssystemet.

Under pågående kris bör det nationella samordningsansvaret för det centrala betalningssystemet omfatta följande uppgifter:

- Leda och samordna de åtgärder som vidtas av det centrala betalningssystemets aktörer för att hantera krisen.
- Löpande upprätta lägesrapporter som redovisas till riksdag och regering samt till MSB och andra myndigheter.
- Samordna den information som riktas till allmänheten och media om krisens förlopp.

Riksbanken föreslås därutöver få uppgiften att genomföra en årlig risk- och sårbarhetsanalys av det centrala betalningssystemet. Kritiska beroenden som finns mellan det centrala betalningssystemet och andra samhällsverksamheter ska identifieras.

Målet är att det centrala betalningssystemet även vid en allvarlig kris kan avveckla alla transaktioner i enlighet med ingångna avtal och gällande lagstiftning, i regel senast under pågående bankdag.

Vid en allvarlig störning eller avbrott i verksamheten hos en aktör i det centrala betalningssystemet ska återgång till ordinarie drift eller övergång till reservsystem ske senast inom två timmar. Om detta inte är möjligt ska en alternativplanering finnas som gör det möjligt att vid en kris prioritera de viktigaste transaktionerna.

Principer och metoder för att identifiera och vid en kris prioritera de viktigaste transaktionerna ska utvecklas.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser i stort att utredarens förslag stärker den finansiella sektorn och samhällets förmåga att klara av en kris i det centrala betalningssystemet. En kris i det centrala betalningssystemet kan få långtgående konsekvenser i såväl lokalsamhället som nationellt.

Stadsledningskontoret är tveksam till kravformuleringarna som stipuleras i utredarens författningsförslag. Formuleringar som "tillräckliga åtgärder" och "i rimlig utsträckning" riskerar att tolkas helt subjektivt och bli svårt att värdera i en uppföljningssituation. Utöver kravet i författningsförslaget föreslår utredaren även att Riksbanken har rätten att meddela föreskrifter om krav på det förebyggande och förberedande åtgärderna. Tydliga föreskrifter möjliggör en tydlig kravnivå på vad som ska uppnås och formuleringar som "tillräckliga åtgärder" kan då strykas från författningsförslaget.

I förslaget framgår vidare att Riksbanken ska upprätta en krisledningsfunktion avseende samordning och information. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att det ska framgå tydligare att denna krisledningsfunktion inte har ett ledningsansvar för respektive ingående part i det centrala betalningssystemet utan endast ett ansvar för samordning mellan aktörerna. Formuleringen kan i nuvarande utformning tolkas som om Riksbanken har ett ledningsansvar i kris.

Riksbanken har även enligt förslaget ett ansvar att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för det centrala betalningssystemet. Stadsledningskontoret menar att det bör åläggas respektive part i det centrala betalningssystemet att göra en årlig risk- och sårbarhetsanalys för sin del i systemet och Riksbanken en aggregerad över hela systemet. Detta anser stadsledningskontoret leda till en grundligare och helhetstäckande risk- och sårbarhetsanalys.